



TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

**TÜSİAD**  
**Yönetim Kurulu Başkanı**  
**Tuncay Özilhan'ın**  
**"Türk Vergi Sisteminde**  
**Yeniden Yapılanma**  
**İhtiyacı" Semineri açılış**  
**konuşması**

Sayın konuklar, değerli basın mensupları,

Bugün burada, gündemin sıcak konularının dışında kalan, ama uzun yıllardan beri Türk iş dünyasının değişmeyen gündem maddelerinden birini tartışmak için bir araya geldik.

Biraz önce sizleri selamlarken, Maliye Bakanımız Sayın Sümer Oral'ı da selamlamayı arzu ederdim. İsterdim ki, bugün burada açıklayacağımız çalışmalarımızın sonuçlarını Sayın Bakanımız da birinci elden dinleme fırsatı bulsun. Yine de, Gelirler Genel Müdürü Sayın Akif Hamzaçebi'nin aramızda bulunmasını ve kendilerinin de lütfedip bir açılış konuşması yapmalarını memnuniyetle karşılıyoruz.

Biz TÜSİAD olarak, üyelerimizin firmalarında çalışan çok sayıda değerli uzmanımızla Türk vergi sistemini masaya yatırdık; aylarca üzerinde çalıştık. Gerek ülkemiz, gerekse diğer ülkeler üzerine yazılmış binlerce incelemeyi gözden geçirdik. Hem geliştirmekte olan ülkelerde, hem de OECD ülkelerinde gerçekleştirilmiş olan vergi reformu çalışmalarını inceledik. Nihayet bu konuları bir de kamu kesiminden uzmanların katıldığı toplantılarda bir kez daha enine boyuna tartıştık.

Türkiye'nin, "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" çerçevesinde yürütmekte olduğu yapısal reformlar arasında en sona bırakılan vergi reformudur. Bunun nedeni, vergi reformunun önem sıralamasında en sonda geliyor olması değildir. Tam tersine, bizce, Türkiye'de yerli ve yabancı yatırımcı için yatırım ortamını düzeltebilmek, ve orta ve uzun vadede arzulan büyüme potansiyeline ulaşabilmek için "olmazsa olmaz" koşul, vergi sisteminin yeniden yapılandırılmasıdır. Sebep ne olursa olsun, yıllardır yapılamayan değişikliklere artık cesaret edilebilmeli, sağlıklı bir vergi sistemini kuracak adımlar, yüreklilikle, süratle ve kararlılıkla atılmalıdır.

Yıllardan beri ciddi bir sorun olan vergi reformu konusunu TÜSİAD her zaman yakından takip etmiştir. Türkiye'de vergi sisteminin sağlıklı bir yapıya oturmasının, bazı kanunlarda yapılacak ufak tefek düzenlemelerle mümkün olmadığını biliyoruz. 1980-2001 döneminde vergi sistemini düzenlemek amacıyla 160 kanun çıkmıştır. 1997-2000 yılları arasında çıkan vergi kanunu sayısı ise 11'dir. Sık sık yapılan reformlardan ve aflardan sonuç alınmadığı gibi, bu durum vergi sistemimizin daha karmaşık bir hal almasına ve mükelleflerin sisteme olan güvensizliklerinin daha da artmasına yol açmıştır. Vergi sisteminin sağlıklı bir yapıya kavuşması için, vergi mükelleflerinin de görüşlerini dikkate alan bütüncül bir yaklaşıma şiddetle ihtiyaç vardır. Vergi sisteminin reform ihtiyacı bir zorunluluk olarak önümüzde dururken, bu kapsamlı değişimi bekleyemeyecek derecede acil sorunlar da mevcuttur.

Bu nedenle, TÜSİAD olarak, konuya ikili bir perspektiften, uzun dönemli önlemler ve acil önlemler açılarından yaklaşıyoruz. Bu konuda çalışma grubumuz, kısa vadede vergi mevzuatında yapılabilecek iyileştirmeler hakkında hazırladığı raporun ardından, sizlere dağıttığımız, vergi sisteminde kapsamlı bir revizyon için değerlendirme ve önerileri kapsayan ikinci raporunu da hazırlamış bulunmaktadır.

Ancak hatırlatmak isterim ki, 1996 yılında da yaklaşımımız aynı idi. Bu tarihte de vergi reformu ve acil olarak alınması gereken önlemler hakkında çalışmalar yapmıştık. Aradan geçen altı sene içinde katedilebilen mesafe, çalışmalarımızın isimlerinden bile anlaşılabilir.

Vergi sistemimizin yeniden yapılandırılması konusunda alınan mesafe bu olunca, biz özel sektör olarak bu konuyu kendimize görev bildik. Çünkü inanıyoruz ki, daha adil, daha etkin,

daha basit, yani hem kamusal harcamalar için yeterli vergi toplayan, hem de bu vergiyi üretim ve tüketim davranışlarını negatif etkilemeden ve haksız rekabete yol açmadan sağlayacak bir vergi sistemi, vergisini ödeyenlerin bu konudaki görüşleri alınmadan tasarlanmamalıdır.

Artık vakit kaybetmeden, karmaşıklılaşarak içinden çıkılmaz hale gelen vergi sistemimizi çağın gereklerine uydurmak zorundayız. Türkiye, son on yılda bozulan kamu kesimi dengeleriyle bütçeler üzerinde kontrolünü kaybettiği gibi, gerekli finansman ihtiyacını da, artan oranlar ve ek vergiler yoluyla kapatmaya çalışmıştır. Türkiye'nin toplam kamu gelirleri OECD ülkeleri ortalamasına hızla yaklaşırken, bir çok gelişmekte olan ülkeyi geride bırakmaktadır. Vergi yükü taşınılamaz seviyelere erişmiş, buna karşılık bütçe açıkları süreklilik kazanırken kayıtdışı ekonomi büyümeye devam etmiştir. Sonuçta, vergi ödeyen kesimler üzerindeki artan yük, Türkiye'nin orta ve uzun dönemli büyüme perspektiflerini tehdit edecek boyutlara ulaşmıştır.

Ülkelerin rekabet gücü ve gelişme potansiyeline sağladığı katkı dolayısıyla, gelişmekte olan ülkeler doğrudan yabancı sermayeyi çekmek için yarışıyor. Buna karşılık, ülkemizdeki yatırım ortamı, Türk firmalarını bile yurtdışına yönelmeye itecek sorunları bünyesinden atamıyor.

Vergi sistemimize ilişkin sorunlar seminerimizde detaylı bir şekilde tartışılacaktır. Ancak, ana başlıkları ile ifade etmek gerekirse;

- Vergi adaleti büyük ölçüde bozulmuş,
- Sermaye birikimi ve kurumsallaşma olumsuz etkilenmiş,
- Uluslararası vergi rekabetinde geri kalmış,
- Kayıt dışı ekonomi %50'lere ulaşmış,
- Mükelleflerin gönüllü uyumuna dayanması gereken vergi gelirleri büyük ölçüde Akaryakıt Tüketim Vergisi, KDV ve Ücretli Stopaj Vergisi'ne dayandırılmıştır.
- Bunlara ek olarak, vatandaşların toplanan vergilerin yerinde harcandığına ilişkin güvenleri de kalmamıştır.

Yeniden yapılandırılması gereken vergi sistemi, ülkenin ihtiyaçlarına cevap verecek bir strateji çerçevesinde ve vergi ödeyenlerin de görüşlerini alarak tasarlanmalıdır. Bundan sonra gerçekleştireceğimiz iki panelimizde, bu çerçevede somut önerileri tartışacağız. Ben bazı genel önerilerle yetinmek istiyorum:

- Kayıt dışı ekonomi mutlaka önlenmelidir. %50'ye varan kayıtdışı ekonomi, aynı düzeydeki vergi gelirlerinin, vergi oranlarının yarıya düşürülmesiyle elde edilebileceği anlamına gelmektedir. Kayıtdışının önlenmesinin vergi kanunlarında yapılacak değişikliklerle sağlanamayacağı açıktır. Vergi idaresi ve vergi denetiminin alt yapısıyla yepyeni bir anlayışla, baştan sona yenilenmesi "olmazsa olmaz" bir şarttır. Maliye Bakanlığı, bu işin uzmanlarıyla beraber dünyada vergi idaresi ve denetimi konusundaki en iyi uygulamaları Türkiye'ye mal etmelidir.

- Kayıt dışı ekonominin azalmasına paralel olarak, vergi oranları da kademeli olarak indirilmeli ve yaşanabilir, büyümeye engel olmayan, mükelleflerin gönüllü uyumunu sağlayacak bir vergi ortamına geçilmelidir.
- Enflasyonun kazanç üzerinde oluşturduğu iki yönlü etki mutlaka düzeltilerek reel kazançların vergilendirilmesi hedeflenmeli, bu amaçla mutlaka enflasyon muhasebesine geçilmelidir.
- Son olarak, devlette mutlaka harcama reformu yapılmalı, devlet bütün kurumlarıyla verimli bir yapıya kavuşturulmalı, toplanan vergilerin doğru harcandığından, vatandaşa hizmet olarak döndüğünden ve hizmetin kalitesinin yükseldiğinden emin olunmalıdır.
- Sadece vergi sistemi açısından değil, tüm ekonomik sistemimiz açısından da, devlette şeffaflık mutlaka sağlanmalıdır.

Toplantımızın birinci paneline geçmeden önce, bu panelde sonuçları sunulacak olan atelye çalışmalarına günlerden beri büyük bir fedakarlıkla katkıda bulunan tüm uzmanlarımıza, Vergi Çalışma Grubu Başkanı Sayın Şaban Erdikler şahsında teşekkür etmek istiyorum.

Ayrıca, DPT'den Yıllık Programlar ve Konjonktür Değerlendirme Genel Müdürü Sayın Erhan Usta'nın " Türkiye'nin Vergi Stratejisi Ne Olmalıdır?" başlıklı panelimizde bir konuşma yapacak olması ve Hazine Müsteşarımız Sayın Faik Öztrak'ın öğle yemeği sırasında bizlere hitap edecek olması nedeniyle mutluyuz.

Bu toplantımızın, uzun yıllardır kanayan bir yara haline gelmiş olan vergi sisteminin yeniden yapılandırılması konusundaki çalışmalara katkıda bulunacağını umuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.